

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2005 vp

Lakialoite laiksi tuloverolain 31 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 18 päivänä helmikuuta 2004 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi lakialoitteen tuloverolain 31 §:n muuttamisesta (LA 164/2003 vp — Heikki A. Ollila /kok ym.).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- kansanedustaja Heikki A. Ollila, eduskunta
- hallitusneuvos Kirsi Seppälä, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Matti Merisalo, Verohallitus.

Suomen Kuntaliitto on antanut asiassa kirjallisen lausunnon.

LAKIALOITE

Lakialoitteessa ehdotetaan, että kunnallisista luottamustoimista maksetuista kokouspalkkioista peritty luottamushenkilömaksu säädettäisiin vähennyskelpoiseksi tuloverotuksessa.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakialoitteeseen sisältyvän ehdotuksen hyväksymistä muutettuna.

Vähennysoikeus

Tulon hankkimisesta johtuvana menona pidetään nykyisin vain valtiollisen luottamustehtävän hoitamisesta välittömästi aiheutuneita koh- tuullisia kustannuksia. Vähennysoikeus perustuu tuloverolain nimenomaiseen säännökseen.

Kunnallisen luottamustehtävän hoitamiseen kohdistuvat menot eivät sen sijaan ole säännök- sen perusteella vähennyskelpoisia. Tulkinta perustuu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuihin, ja sitä noudatetaan vallitsevana verotus- käytännössä.

Suurin osa puolueista perii kunnallisissa luot- tamustoimissa olevilta jäseniltään erityistä luot- tamushenkilömaksua, jonka suuruus vaihtelee 10—30 prosenttiin kokouspalkkion määrästä.

Perityillä varoilla pidetään yllä poliittista toimintaa paikallistasolla vaalien välisenä aikana. Puolueen perimä maksu on käytännössä pakollinen ja siten väistämätön meno luottamushenkilölle. Koska maksu suoritetaan nettopalkkiosta, alkuperäisestä kokouspalkkiosta jää saajalleen tosiasiallisesti vain 10—20 prosenttia.

Kunnallisia luottamushenkilöitä on tällä hetkellä hieman yli 30 000, pääosa kunnanvaltuustossa ja eri lautakunnissa. Useimpien saama palkkio on keskimäärin 300—400 euroa vuodessa. Palkkiot voivat olla tätä suurempia esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, mutta käteen jäävä määrä maksun vähennyskeltavuuden ja verotuksen progressiivisuuden vuoksi vähäinen.

Lakialoitteessa ehdotettu vähennysoikeus koskisi kaikkia luottamushenkilömaksuja, joita puolueet perivät kunnallisiin luottamustoimiin valituilta henkilöiltä. Säännös koskisi siten kunnanhallituksen, -valtuuston ja lautakuntien lisäksi myös muita kunnan tai kuntaliittojen yhteistyöelimiä.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja hyväksyttävänä. Vaikka luottamushenkilömaksu ei aiheudu saajansa omista menoista, kuten tulonhankkimismenot tyypillisesti, se on jäsenmaksun luontoisesti kuitenkin tulon hankintaan kiinteästi liittyvä meno. Valiokunta pitää vähennysoikeutta sen vuoksi perusteltuna. Esitys on lisäksi omiaan parantamaan kunnallisen luottamustehtävän hoitamisen edellytyksiä. Se tukee siten osaltaan hallitusohjelman demokratiatavoitteita. Esityksen vaikutukset kunnallisveropohjaan ovat vähäiset, Suomen Kuntaliiton arvion mukaan noin 1,6 miljoonaa euroa koko maassa. Esitys on siten hyväksyttävissä myös taloudellisilta vaikutuksiltaan.

Tiedonantovelvollisuus

Valiokunta ehdottaa, että samanaikaisesti säädetään myös perittyjä luottamushenkilömaksuja koskevasta kuntien ja kuntayhtymien tiedon-

antovelvollisuudesta verotusmenettelystä annetun lain 16 §:ssä.

Ehdotus liittyy eduskunnan käsiteltävänä parhaillaan olevaan laajaan verotusmenettelyä koskevaan uudistukseen (HE 91/2005 vp), jossa ehdotetaan mm. siirtymistä esitäytettyihin veroilmoituksiin perustuvaan ilmoitusmenettelyyn. Sen kannalta on olennaista, että veroilmoituksilla olevat tulo- ja vähennystiedot saadaan mahdollisimman kattavasti eri tahoilta.

Koska palkkioiden saajia ja vähennykseen oikeutettuja on paljon, valmis vähennystieto esitäytetyllä lomakkeella vähentäisi turhaa työtä niin verovelvollisten kuin verohallinnon piirissä. Niissä tapauksissa, joissa henkilö on itse maksanut luottamushenkilömaksun, hänen tulisi itse toimittaa tarvittavat tiedot verottajalle.

Valiokunta esittää, että verotusmenettelylain 16 §:ään lisätään uusi 11 momentti, jossa säädetään luottamushenkilömaksuja koskevasta tiedonantovelvollisuudesta.

Voimaantulo ja soveltaminen

Valiokunta ehdottaa, että lait tulisivat voimaan 1.1.2006. Niitä sovellettaisiin ensimmäisen keran vuodelta 2006 toimitettavassa verotuksessa niihin maksuihin, jotka on maksettu lain voimaantulon jälkeen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutoin sellaisenaan paitsi voimaantulosäännös muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus) ja

että lisäksi hyväksytään uusi 2. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

1.

Laki

tuloverolain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 1 momentin 5 kohta, seuraavasti:

31 §
(Kuten LA)

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2006 toimitettavassa verotuksessa niihin maksuihin, jotka on suoritettu lain voimaantulon jälkeen. (Uusi)

Tämä laki tulee voimaan (poist.) päivänä (poist.) kuuta (poist.).

Valiokunnan uusi lakiehdotus

2.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotusmenettelystä 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1558/1995) 16 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1122/1996, 1127/1996, 1172/1998, 565/2004, 775/2004 ja X/2005, uusi 11 momentti, jolloin nykyinen 11 momentti siirtyy 12 momentiksi, seuraavasti:

16 §

Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

hallinnolle tarpeelliset tiedot perimistään luottamushenkilömaksuista. Luottamushenkilömaksun saajan on toimitettava verohallinnolle tarpeelliset tiedot niistä luottamushenkilömaksuista, jotka verovelvollinen on itse suoraan maksanut luottamushenkilömaksun saajalle. (Uusi)

Kunnan ja kuntayhtymän, joka perii maksamistaan palkkioista tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja luottamushenkilömaksuja, on toimitettava vero-

VaVM 26/2005 vp — LA 164/2003 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2006 annettaviin tietoihin.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Iivo Polvi /vas
jäs.	Christina Gestrin /r	Markku Rossi /kesk
	Jyri Häkämies /kok	Matti Saarinen /sd
	Kyösti Karjula /kesk	Irja Tulonen /kok
	Jari Koskinen /kok	Jukka Vihriälä /kesk
	Pekka Kuosmanen /kok	vjäs. Janina Andersson /vihr (osittain)
	Reijo Laitinen /sd	Arto Bryggare /sd
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk	Mikko Immonen /vas
	Mika Lintilä /kesk	Maija Rask /sd (osittain)
	Pekka Nousiainen /kesk (osittain)	Sari Sarkomaa /kok (osittain).
	Pirkko Peltomo /sd	

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE

Perustelut

Vähennyskelpoisuudelle on määrättävä katto, jotta lakimuutos ei johtaisi luottamushenkilö-maksujen korotukseen kaikissa kunnissa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä uusi 2. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena ja

että lakialoitteeseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 31 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus).

Vastalauseen muutosehdotus

Laki

tuloverolain 31 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 31 §:n 1 momentin 5 kohta, seuraavasti:

31 §

Luonnollisia vähennyksiä koskevat erityiset säännökset

Tulon hankkimisesta johtuneita menoja ovat muun ohessa:

5) valtiollisen luottamustehtävän hoitamisen ta välittömästi aiheutuneet kohtuulliset kustan-

nukset sekä kunnallisista luottamustoimista maksetuista kokouspalkkioista peritty luottamushenkilömaksu, *kuitenkin enintään 20 prosenttiin asti kokouspalkkiosta.*

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2005

Christina Gestrin /r